

Nr 107

LANDSKAPSFÖRORDNING om externa räddningsplaner

Utfärdad i Mariehamn den 10 oktober 2013

Med stöd av 13 § räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland sådan den lyder i landskapslagen (2013/103) och 8 § 2 mom. landskapslagen (2007:98) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor föreskrivs¹:

1 §

Definitioner

I denna förordning avses med:

1) *Räddningsmyndighet* Mariehamns räddningsverk eller räddningsområdet Ålands landskommuner.

2) *Produktionsanläggning* ett område som övervakas av en verksamhetsutövare och där farliga kemikalier eller explosiva varor tillverkas, hanteras eller upplagras i en eller flera anläggningar.

3) *Anläggning* en teknisk enhet inom en produktionsanläggning där farliga kemikalier, explosiva varor eller utvinningsavfall produceras, används, hanteras eller upplagras samt utrustning, konstruktioner, rörsystem, maskiner, verktyg, för enhetens bruk avsedda lastnings- och lossningsplatser, lager eller motsvarande anordningar som är nödvändiga för enhetens drift.

4) *Deponi för utvinningsavfall* en i 53h § 2 mom. landskapslagen (2008:124) om miljöskydd avsedd deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka. Utvinningsavfall innefattar avfall som uppkommer vid prospektering, utvinning och bearbetning av mineraltillgångar och drift av stenbrott och som har sitt ursprung direkt från dessa verksamheter.

5) *Verksamhetsutövare* en juridisk eller fysisk person som tillverkar, importerar, saluför, släpper ut på marknaden, överlåter, exporterar,

lagrar, förpackar, distribuerar, innehar, förvarar, använder, transporterar eller på annat sätt hanterar farliga ämnen eller kemikalier, explosiva varor eller andra motsvarande produkter eller utvinningsavfall.

6) *Storolycka* betydande utsläpp, brand, explosion eller en annan händelse, som orsakas av okontrollerade situationer i samband med i en produktionsanläggning eller i en deponi för utvinningsavfall, och som medför omedelbar eller fördröjd fara för människors hälsa, för miljön eller för egendom och där ett eller flera farliga ämnen eller utvinningsavfall ingår.

7) *Allmänheten* en eller flera fysiska eller juridiska personer och, i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, sammanslutningar, organisationer eller grupper av dessa.

8) *Den berörda allmänheten* den del av allmänheten som olyckan berör eller kan beröra eller vars intresse tillämpningsområdet för 6, 7 och 8 §§ rör; vid tillämpningen av denna definition ska icke-statliga organisationer som främjar miljövard och uppfyller eventuella krav i nationell lagstiftning anses ha intresse i denna fråga.

9) *Rehabilitering* behandling av område som påverkats av en avfallsanläggning, så att området återställs i tillfredsställande skick, särskilt med avseende på markkvalitet, djur och växtliv, naturliga livsmiljöer, sötvattensystem, landskap och eventuella nyttoanvändningar.

10) *Väsentlig förändring* en ändring i fråga om struktur eller drift av en avfallsanläggning, som, enligt den behöriga myndighetens uppfattning, kan få betydande negativa följder för människors hälsa eller miljön.

11) *Plats för verksamheten*: allt område på en specifik geografisk plats som förvaltas av en verksamhetsutövare.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG, EUT nr L 102, 11.4.2006, s. 15

2 §

Extern räddningsplan

Med extern räddningsplan avses i denna förordning en sådan plan för storolyckor som i enlighet med 13 § räddningslagen ska utarbetas för en i annan lagstiftning särskilt definierad anläggning i vilken farliga kemikalier tillverkas, används, hanteras eller upplagras eller en deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka.

En extern räddningsplan är en av räddningsmyndigheten och myndigheterna i räddningslagens 9 § i samarbete med verksamhetsutövaren uppgjord räddningsplan där man har beaktat

1) säkerhetsrapporten och den interna räddningsplanen för produktionsanläggningen i fråga,

2) den interna räddningsplanen och handlingen över säkerhetsprinciperna för verksamheten för den aktuella deponin för utvinningsavfall.

3 §

Uppgörande av extern räddningsplan

Räddningsmyndigheten kan göra upp en gemensam extern räddningsplan för produktionsanläggningar som är belägna inom samma industriområde och som bildar en funktionell helhet eller produktionsanläggningar som är belägna så nära varandra att en olycka i en produktionsanläggning kan orsaka skada inom en annan produktionsanläggnings område.

När en extern räddningsplan görs upp för de produktionsanläggningar som nämns i 1 mom. ska räddningsmyndigheten också beakta produktionsanläggningar inom samma område för vilka en extern räddningsplan inte behöver göras upp, men i vilka farliga kemikalier hanteras och upplagras, genom att beakta de eventuella risker för storolycka och andra olyckor som de utsätts för eller som de medför.

För uppgörande av den externa räddningsplanen ska

1) Landskapsregeringen lämna räddningsmyndigheten en säkerhetsrapport för produktionsanläggningen i fråga uppgjord av verksamhetsutövaren och resultaten av granskningen av den,

2) ÅMHM lämna räddningsmyndigheten en handling över säkerhetsprinciperna för verksamheten och en intern räddningsplan för den aktuella deponin för utvinningsavfall, båda uppgjorda av verksamhetsutövaren.

Den externa räddningsplanen ska göras upp inom åtta månader från den dag då räddningsmyndigheten fått tillgång till de dokument som nämns i 3 mom. och som gjorts upp för en produktionsanläggning, eller en deponi för utvinningsavfall.

Om ändringar görs i den interna räddningsplanen eller i beredskapsplanen, ska räddningsmyndigheten inom sex månader från den dag då verksamhetsutövaren lämnat räddningsmyndigheten uppgifter om saken, uppdatera den externa räddningsplanen så att den motsvarar den nya situationen.

När räddningsmyndigheten gör upp den externa räddningsplanen i samarbete med verksamhetsutövaren ska yttranden vid behov begäras av de samarbetspartner som nämns i 13 § räddningslagen.

Den externa räddningsplanen godkänns av räddningsmyndigheten.

4 §

Allmänna riktlinjer utgående från vilka innehållet i den externa räddningsplanen ska fastställas

Den externa räddningsplanen ska göras upp med följande mål:

1) Det byggs upp en kapacitet som gör det möjligt att i förväg vidta erforderliga åtgärder för att minimera olycksrisken. Olyckor som inträffar ska avgränsas och hanteras så att följderna minimeras och de skador som orsakas människor, miljö och egendom begränsas.

2) Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att så effektivt som möjligt skydda människor och miljö från följderna av storolyckor.

3) Befolkningen, de som deltar i räddningsverksamheten samt övriga myndigheter och produktionsanläggningar som berörs av verksamheten vid anläggningen får nödvändiga uppgifter om en farlig situation och om vilka åtgärder som därvid måste vidtas.

4) Förberedande åtgärder ska vidtas för iståndsättning, rehabilitering, återställande, rengöring och sanering av miljön efter en storolycka så att verkningarna av en olycka på sikt ska kunna undanröjas. Bestämmelser om iståndsättning, rehabilitering, återställande och sanering av miljön efter en storolycka finns i landskapslagen (2008:124) om miljöskydd och landskapslagen (2009:56) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om avhjälpan av vissa miljöskador.

5 §

Innehållet i den externa räddningsplanen

Den externa räddningsplanen ska innehålla en redogörelse för:

1) Allmän information om området, hur anläggningens interna räddningsorganisation är uppbyggd där uppgifter om berörda tjänsteinnehavares befattning och funktion anges.

2) Hur de som saken gäller snabbt kan informeras om eventuella olyckor. Hur larm inom

och utanför anläggningen utgår samt hur en nödanmälan görs då en olycka inträffar eller farliga situationer uppstår.

3) Hur räddningsverksamheten leds och organiseras, vilken aktionsberedskap som upprätthålls, hur räddningsresurserna fördelas samt hur kommunens räddningsmyndighet, övriga myndigheter och anläggningens interna räddningsorganisation samordnar sin verksamhet då en olycka inträffar.

4) Vilka som i egenskap av sakkunniga ska vara tillgängliga vid olyckor och skadebekämpning.

5) Den bekämpningsutrustning som ska finnas tillgänglig vid anläggningen.

6) Vilka risker för storolyckor som finns inom anläggningen, vilka förberedande åtgärder som vidtagits för att nedbringa dessa samt hur verksamheten vid anläggningen ska bedrivas när storolyckor inträffar eller fara hotar.

7) Hur räddningsverksamheten genomförs utanför området och hur verksamheten organiseras i olika olycksscenarioer,

8) Hur allmänheten ska förhandsinformerats om olycksriskerna inom anläggningen. Hur allmänheten ska varnas och informeras om en olycka som inträffat och dess följder och hurdana instruktioner befolkningen ska ges.

9) Vilka kontakter som etablerats med myndigheter utanför landskapet, vilka förutsätts medverka på grund av olyckans utsträckning.

10) Hur de myndigheter som ansvarar för räddningsverksamheten i de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen informeras om sådana storolyckor i produktionsanläggningar eller i deponier för utvinningsavfall som kan få gränsöverskridande följder.

6 §

Hörande samt framläggande av handlingarna till påseende vid beredningen

Vid beredningen av den externa räddningsplanen ska räddningsmyndigheten ordna ett allmänt diskussionsmöte för den berörda allmänheten och offentligt lägga fram ett utkast till extern räddningsplan. Räddningsplanen ska också läggas fram om det gjorts väsentliga förändringar i den till följd av en översyn.

Den berörda allmänheten ska ges möjlighet att yttra sig inom rimlig tid. Räddningsmyndigheten ska ge allmänhetens inlägg vederbörlig hänsyn vid utarbetandet av den externa beredningsplanen.

En annons om diskussionsmötet ska publiceras i en tidning med allmän spridning på orten, på kommunens anslagstavla och på kommunens webbplats minst 14 dagar före diskus-

sionsmötet. Av annonsen ska framgå syftet med planen samt följande uppgifter:

1) det område planen gäller,

2) den myndighet som ansvarar för planeringen och andra berörda parter,

3) var ytterligare information kan fås,

4) den plats där handlingarna är framlagda och den tid under vilken de är framlagda,

5) plats och tidpunkt för diskussionsmötet,

6) i vilken form åsikter kan framföras, tidsfrist och kontaktuppgifter.

Bestämmelser om framläggande av handlingar finns i 57 § förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland. Planen ska dessutom finnas framlagd på räddningsmyndighetens webbplats. Bestämmelser om sekretessbelagda myndighetshandlingar finns i 9 § landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet.

7 §

Information om externa räddningsplaner och översyn av dem

Den berörda allmänheten ska informeras om de externa räddningsplanerna. Informationen ska också lämnas till alla byggnader och platser som är i allmänt bruk, såsom skolor och sjukhus, inbegripet de produktionsanläggningar som nämns i 3 §, vars säkerhet kan påverkas av en storolycka. När det gäller produktionsanläggningar och deponier för utvinningsavfall sker informerandet i samarbete med verksamhetsutövaren på så sätt att informationen om de externa räddningsplanerna fogas till den information som verksamhetsutövaren lämnar till de ovannämnda.

Informationen ska upprepas när väsentliga förändringar görs i de externa räddningsplanerna, dock med högst fem års mellanrum.

Information som är viktig med tanke på säkerheten ska fortlöpande finnas tillgänglig för dem som nämns i 1 mom. åtminstone hos räddningsmyndigheten och på räddningsmyndighetens webbplats.

Tillräcklig information om produktionsanläggningarnas externa räddningsplaner ska dessutom lämnas till de medlemsstater i Europeiska unionen som löper risk att påverkas av gränsöverskridande följder av en storolycka i en produktionsanläggning.

De externa räddningsplanerna ska ses över och uppdateras minst vart tredje år och samordnas med andra planer för anläggningen så att den externa räddningsplanen och de övriga planerna bildar en enhetlig och fungerande helhet. Vid översynen ska de förändringar som skett på området, inom räddningsverksamheten och beredskapen för den samt i fråga om tillämpningen av ny teknik och kunskap beaktas.

8 §

Uppgifter som ska lämnas till allmänheten med tanke på risken för en storolycka

De uppgifter som utgör information om externa räddningsplaner för deponier för utvinningsavfall finns i bilaga VI i statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (FFS 855/2012) som tillämpas med stöd av landskapsförordningen (2007:99) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier och säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

De uppgifter som utgör information om externa räddningsplaner för produktionsanläggningar finns i bilaga 4C i statsrådets förordning om utvinningsavfall (FFS 190/2013) som tillämpas med stöd av landskapsförordningen (2008:108) om utvinningsavfall.

9 §

Nödvändiga uppgifter för tillsynen över genomförandet av externa räddningsplaner

Landskapsregeringen ska årligen före utgången av mars göra en förteckning över produktionsanläggningar inom dess verksamhetsområde för vilka det krävs en säkerhetsrapport.

ÅMHM ska årligen före utgången av mars göra en anmälan till landskapsregeringen om de deponier för utvinningsavfall för vilka det krävs en handling över säkerhetsprinciperna för verksamheten.

Av de uppgifter som avses i 1-2 mom. ska framgå kommunen där området är beläget och adressuppgifter för området.

Den anmälan som avses i 2 mom. behöver inte göras om det inte skett några förändringar i uppgifterna sedan den senaste anmälan.

Räddningsmyndigheten ska lämna de externa räddningsplanerna till landskapsregeringen för bedömning. Landskapsregeringen ska bedöma de externa räddningsplanerna och vid behov sända dem till räddningsmyndigheten för komplettering.

Mariehamn den 10 oktober 2013

ROGER NORDLUND
vicelantråd

10 §

Övningar

I den externa räddningsplanen ska ingå en plan för ordnandet av övningar med tanke på storolyckor. Planen ska innehålla uppgifter om vilka aktörer som deltar i övningen, hur övningen genomförs, dess omfattning samt tidpunkten och platsen för övningen.

Övningarna ska ordnas i samarbete med verksamhetsutövaren och andra myndigheter som deltar i räddningsverksamheten minst en gång vart tredje år.

En rapport om övningarna ska göras upp. Utifrån övningarna görs vid behov en översyn av de externa räddningsplanerna.

Landskapsregeringen ska övervaka och följa förberedelserna för och genomförandet av övningar med tanke på storolyckor samt nivån på dem, och vid behov delta i övningarna.

11 §

Införande i åtgärdsregistret

I det åtgärdsregister som avses i 67 § räddningslagen ska räddningsmyndigheten i fråga om storolyckor införa åtminstone följande uppgifter:

1) Datum, klockslag och plats för storolyckan samt namn på och adress för det aktuella området,

2) En kort beskrivning av omständigheterna och förloppet vid storolyckan med uppgifter om vilka farliga eller skadliga ämnen det är fråga om,

3) Personskador,

4) Direkta miljöskador,

5) Egendomsskador,

6) Gränsöverskridande följder,

7) En kort beskrivning av de räddningsinsatser som har genomförts och de försiktighetsåtgärder som omedelbart måste vidtas för att undvika att olyckan upprepas.

Denna förordning träder i kraft den 1 november 2013.

Carina Aaltonen
föredragande minister